הגדה
של
פסח

עין־גב

היום אתם
יוצאים
בחדש
האביב

הִגִּיעַ לֵיל פֶּסַח כָּל
הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אוֹמֵר הַלֵּל, כִּי
בְּלַיְלָה זֶה אוֹצְרוֹת טְלָלִים
נִפְתָּחִים

טַל נוֹפֵף עֲלֵי אֶרֶץ בְּרוּכָה:
מִמֶּגֶד שָׁמַיִם שַׂבְּעֵנוּ, בְּטָל
צַוֵּה שָׁנָה טוֹבָה וּמְעֻטֶּרֶת
פְּרִי הָאָרֶץ לְגָאוֹן וּלְתִפְאֶרֶת, בְּטָל
שֹׂבַע מָלֵא אֲסָמֵינוּ, גַּן רָוֶה שִׂימֵנוּ, בְּטָל

הַיּוֹם אַתֶּם יוֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ
הָאָבִיב

כִּי הִנֵּה הַסְּתָו עָבָר הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ
לוֹ: הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת הַזָּמִיר
הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ:
הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַגֶּיהָ וְהַגְּפָנִים סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ:

פָּקַדְתָּ הָאָרֶץ וַתְּשֹׁקְקֶהָ
רַבַּת תַּעְשְׁרֶנָּה.
פֶּלֶג אֱלֹהִים מָלֵא מָיִם!

תָּכִין דְּגָנָם כִּי כֵן תְּכִינֶהָ;
תְּלָמֶיהָ רַוֵּה, נַחֵת גְּדוּדֶיהָ.
בִּרְבִיבִים תְּמֹגְגֶנָּה, צִמְחָהּ תְּבָרֵךְ;
עִטַּרְתָּ שְׁנַת טוֹבָתֶךָ
וּמַעְגָּלֶיךָ יִרְעֲפוּן דָּשֶׁן.
יִרְעֲפוּ נְאוֹת מִדְבָּר וְגִיל גְּבָעוֹת
תַּחְגֹּרְנָה. לָבְשׁוּ כָרִים הַצֹּאן,
וַעֲמָקִים יַעַטְפוּ בָר,
יִתְרוֹעֲעוּ אַף יָשִׁירוּ.

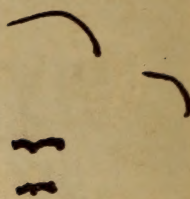
הגשם חלף הלך לו
עננים התפזרו ואינם:
השדות מוריקים
ומשגשגים.

רחש אביב

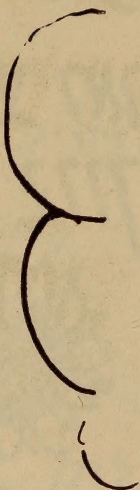

שור מתחדשים מעשי בראשית
חיים זכים צעירים
נובעים פורצים סביב בהמון
אדוות פרחים ושירים
אורות זהב פורחים בשמים
כל הצפרים פורחים.
כל הלבבות העלו נצה
ובגיל וחשק זורחים
והשירים! שירי פלאים
ישיר כל עוף פורח
כל עץ ישיר כל אבן מקיר
כל העולם פוצח.

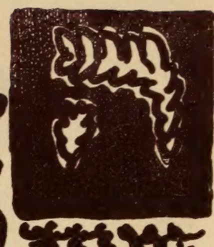
ניבים דוברים אלי: זרעתנו
במענית לבב
ויום יגיע והיינו
לשבלי זהב.

ילד רך יבא אליך
פרחי דגן לבר
והלך דל במללותיך
רעבונו ישבר

חרש חורש וזרע זורע
במענית הלב.
ובאו באו זר ורע
לחג קציר קרב!

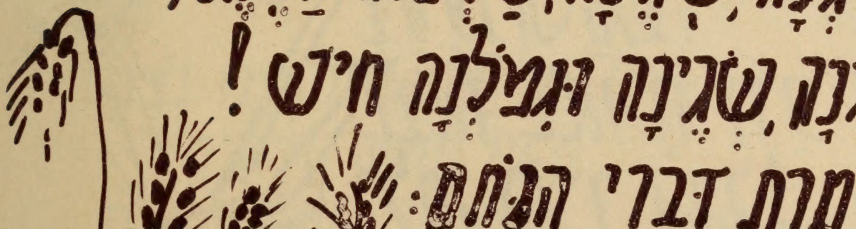
ז לא חרשתי, גם לא זרעתי
לא התפללתי על המטר

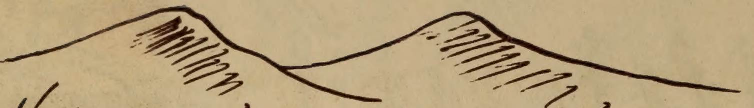
יפתע ראה בא! שדותי הצמיחו
דגן ברוך שמש במקום דרדר.

האם הוא ספיח תנובות מקדם
השי חדוה הם, קצורים מאז?
אשר פקדוני בימי העני
בקצו עלו בי בארח רז.
שגשגנה, שגינה, שדמות הפלא,
שגשגנה, שגינה וגמלנה חיש!

אני זומרת דברי הנחם:
תאכלו ספיח ואף סחיש.

רָאִינוּ עֲמָלֵנוּ כַּעֲמַל הַנְּמָלִים:
כָּל אִישׁ יָבִיא כְּעוֹמֶר אֲלֻמּוֹת-
גְּדִישׁ-דָּגָן יָקוּם לְתַלְפִּיּוֹת;
וְשִׁבֳּלָיו פְּנִימָה, פְּנִימָה הַשִּׁבֳּלִים.

רָאִינוּ עֲמָלֵנוּ זֶה עֲמַל הַנְּמָלִים:
כֵּן יִרְבֶּה, לוֹ יְבָרֵךְ כִּפְלַיִם
מִשְּׁמַנֵּי הָאָרֶץ וּמִטַּל שָׁמַיִם;
עִם שִׁבֳּלִים פְּנִימָה, פְּנִימָה הַשִּׁבֳּלִים.

רָאִינוּ עֲמָלֵנוּ הוּא עֲמַל הַנְּמָלִים.
שִׁמְרוּ, אֵפוֹא אַחִים אוֹגְרֵי-הַבָּר
לְיוֹם מָצוֹר, יָעוּט אוֹיֵב וָצָר
הַשִּׁבֳּלִים פְּנִימָה, פְּנִימָה הַשִּׁבֳּלִים!

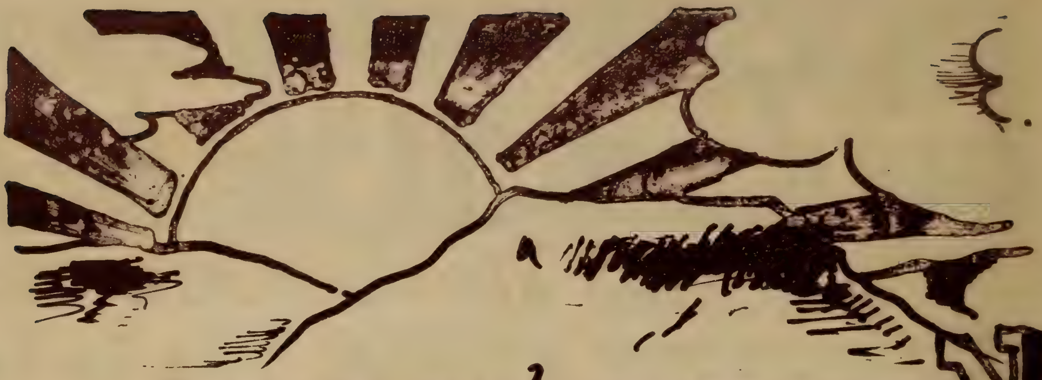

הַזֹּרְעִים בְּדִמְעָה־
בְּרִנָּה יִקְצֹרוּ:
הָלוֹךְ יֵלֵךְ וּבָכֹה
נֹשֵׂא מֶשֶׁךְ הַזָּרַע
בֹּא יָבֹא בְרִנָּה־
נֹשֵׂא אֲלֻמֹּתָיו:

הַזּוֹרְעִים, זוֹרְעִים בַּשָּׂדוֹת
בַּיָּמִים וּבַלֵּילוֹת–
מֵעֶרֶב עַד בֹּקֶר, מִבֹּקֶר עַד עֶרֶב
בָּהּ יִקְצְרוּ הַדָּגָן בְּלִי הֶרֶף

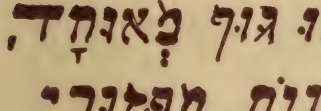

עִם שֶׁמֶשׁ הַשְׁכִּימוּ לֶהָרִים - וּמְצָאתֶם
הַזָּהָב הַטּוֹב וְהַכֶּתֶם.
וִהְיִיתֶם רִאשׁוֹנִים לְאוֹר-שֶׁמֶשׁ, וְשָׁאֲבוּ
אִישׁ אִישׁ מְלֹא נִשְׁמָתוֹ וּלְבָבוֹ.
וִיקַר בֹּקֶר-אֵל, בְּעוֹדוֹ חָדָשׁ וְרָטֹב
יְבָרְכֶם-נָא עֶבֶר וְשֶׁטֶף,
וְכָל-נוֹשָׁן וּבָלֶה בִּלְבַבְכֶם- יִתְחַדֵּשׁ!
וְכָל-פִּגּוּל וּפְסוּל בּוֹ- יִתְקַדֵּשׁ!
וּצְפַנְתֶּם וּשְׁמַרְתֶּם זֶה אוֹצַר זְהַבְכֶם,
וְהָיָה לְכַלְכֵּל בּוֹ לְבַבְכֶם
וְאִם כְּבֵדִים בְּחוֹבוֹת יְצָאתֶם, וַעֲנִיִּים -
וְשַׁבְתֶּם עֲשִׁירִים וּנְקִיִּים
הוֹ נִמְקֵי הַחֹשֶׁךְ וּרְקָבֵי הָאֶמֶשׁ!
הִתְפַּלְּלוּ לַשֶּׁמֶשׁ, לַשֶּׁמֶשׁ!

ליל-סדר פסח זה

שֶׁל שְׁנַת תשׁ״ז הוּא הַסֵּדֶר הָעֲשִׂירִי
עַל אַדְמָתֵנוּ, זוֹ רְצוּעַת הַקַּרְקַע בֵּין יַם
הַכִּנֶּרֶת מִמַּעֲרָב, וְהָרֵי-הַגּוֹלָן מִמִּזְרָח.

לֵיל סֵדֶר פֶּסַח זֶה הוּא לָנוּ
הַשְּׁנֵים-עָשָׂר לִהְיוֹת קְבוּצֵנוּ גוּף מְאוּחָד,
הַמְגַבֵּשׁ בְּתוֹכוֹ בְּנֵי גָלֻיּוֹת שׁוֹנוֹת מְפוּזָּרֵי
עַמֵּנוּ וְנִדָּחָיו.

נַעֲלֶה בְּרֹאשׁ חַגֵּנוּ
אֶת זֵכֶר חֲבֵרֵינוּ הַמְּסוּרִים

שֶׁנֶּעֶקְרוּ מִתּוֹכֵנוּ בְּעֶצֶם עֲלוּמֵיהֶם:
בַּעֲבוֹדָה, בַּהֲגָנָה, בְּמַגֵּפָה וּבִתְהוֹמוֹת יָם.

יְהֵא זִכְרָם שְׁלוּב בְּמִפְעָלֵנוּ.

הִנְנִי מוּכָן וּמְזֻמָּן לְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה, וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת

הָא לַחְמָא עַנְיָא דִּי אֲכָלוּ אַבְהָתָנָא בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם: כָּל דִּכְפִין יֵיתֵי וְיֵכוֹל. כָּל דִּצְרִיךְ יֵיתֵי וְיִפְסַח.

הָשַׁתָּא הָכָא - לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל. הָשַׁתָּא עַבְדֵי - לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנֵי חוֹרִין!

מַה נִּשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת? שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִים חָמֵץ וּמַצָּה - הַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלּוֹ מַצָּה! שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִים בֵּין יוֹשְׁבִין וּבֵין מְסֻבִּין - הַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלָּנוּ מְסֻבִּין. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת וּבְכָל הַיָּמִים אָנוּ טְרוּדִים וּשְׁקוּעִים בְּחֻלִּין - הַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלּוֹ קֹדֶשׁ לְזֵכֶר הַגְּאֻלָּה וּלְחָזוֹן הַפְּדוּת!

עבדים

היינו לפרעה במצרים ואלו לא יצאו אבותינו ממצרים - הרי אנו ובנינו ובני בנינו משעבדים היינו לפרעה במצרים, ואפילו כלנו חכמים, כלנו נבונים כלנו יודעים את התורה - מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים - וכל המרבה לספר הרי זה משבח:

מעשה

ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסבין בבני ברק והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית:

זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים, מבית עבדים:

מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו ויקם
אברהם אבי אבות האומה וילך ארצה כנען
וקול אלהים דבר אל אברהם בחזון לבבו שא נא
עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם: צפונה
ונגבה וקדמה וימה, כי את כל הארץ, אשר אתה
רואה, לך אתננה ולזרעך עד עולם. ידע תדע
כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום
וענו אותם, ודור רביעי ישובו הנה! ויכרות
אברהם ברית בין הבתרים. ויולד אברהם את
יצחק ויצחק את יעקב וירבה זרעם: ויעקב ובניו
ירדו מצרימה במתי מעט ויהיו שם לגוי גדול
עצום ורב. לא ירד יעקב אבינו להשתקע במצרים,
אלא לגור שם, שנאמר: ויאמרו אל פרעה: לגור
בארץ באנו, ואין מרעה לצאן אשר לעבדיך כי כבד
הרעב בארץ ועתה ישבו נא עבדיך בארץ גשן:

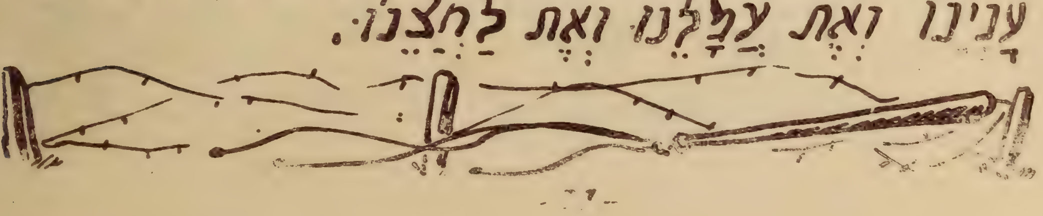
וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל אֶחָיו וְכֹל הַדּוֹר הַהוּא: וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ בִּמְאֹד מְאֹד:
וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרָיִם, אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף
וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ הִנֵּה עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעָצוּם
מִמֶּנּוּ. הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן-יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי תִקְרֶאנָה
מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם הוּא עַל שֹׂנְאֵינוּ: וַיָּשִׂימוּ עָלָיו שָׂרֵי
מִסִּים לְמַעַן עַנֹּתוֹ בְּסִבְלֹתָם, וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפַרְעֹה
אֶת פִּתֹם וְאֶת רַעַמְסֵס: וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ אוֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה
וְכֵן יִפְרֹץ וַיָּקֻצוּ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וַיַּעֲבִדוּ מִצְרַיִם אֶת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ: וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה
בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים וּבְכָל עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה

**זָכוֹר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יְצָאתֶם
מִמִּצְרַיִם, מִבֵּית עֲבָדִים.**

וַיָּרֵעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרִים וַיְעַנּוּנוּ
וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה.

וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבוֹדָה וַיִּזְעָקוּ וַתַּעַל
שַׁוְעָתָם אֶל אֱלוֹהִים מִן הָעֲבֹדָה: וַנִּצְעַק אֶל
אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע אֶת קֹלֵנוּ וַיַּרְא אֶת
עָנְיֵנוּ וְאֶת עֲמָלֵנוּ וְאֶת לַחֲצֵנוּ.

משה היה רועה צאן יתרו חתנו
וינהג הצאן אחר המדבר. בחנו
הקדוש ברוך בצאן. אמרו רבותינו:
כשהיה משה רבנו רועה צאנו של יתרו
במדבר ברח ממנו גדי ורץ אחריו עד
שהגיע לחסות. נזדמנה לו בריכה של מים
ועמד הגדי לשתות. כיון שהגיע משה אצלו
אמר: „לא ידעתי שרץ היית מפני צמא.
עיף אתה" לקח משה את הגדי על כתפיו
והיה מהלך. אמר הקב"ה: יש לך רחמים
לנהג צאנו של בשר ודם כך - חייך,
אתה תרעה צאני ישראל!

ילך משה אל המון וירא בסבלותם. שהיה רואה
בסבלותם ובוכה ואומר חבל לי עליכם, מי
יתן מותי עליכם! שאין לך מלאכה קשה

ממלאכת הטיט. והיה בוחן כתפיו ומסיע
לכל אחד מהם.

והאלהים דבר ואליו ידבר: לך, שוב מצרימה
ועשית לעם! הידעת איך יעשה עם? את
העובדים ואת האמללים תקרא אליך, את כל אלה,
אשר יאנחו מעבודה ואשר יענו תחת יד נוגשים
ופקידים ואין להם בלתי אם לב ובלב הזה מעט
רגש ודברת אליהם והוצאת אותם מבית-
עבדים וגאלתם ונתת להם חוקים ומשפטים
ועשית אותם לעם! - לך בא מצרימה ובאת אל
העניים והאמללים, אל כל הנאנחים והנדכאים
ואמרת אליהם, כי אמללים הם, והם לא ידעו, כי
גדול עניים ונורא לחצם - והם לא יאמינו. ופקחת
עיניהם בחוזק יד על כל לחצם ועל כל עניים -
וגאלת אותם. ועם רב יעשה אחריך, מקרב
אחיך, אשר לא ידעת ואשר לא ידעוך עוד

ומקרב כל-העם מסביב, אשר רע ומר להם:
והיית לאב המון אדם-רב ולראש שבטין
ועשית מן התולעים-אדם, ומן האדם-עם
ומעפרות חול-ארץ:

היום אתם יוצאים
בחודש האביב
בא, ארץ הכנעני והחתי והאמרי
והיבוסי ארץ זבת חלב ודבש: החדש
הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם
לחדשי השנה. ובחדש האביב בארבעה עשר בו
פסח הוא זמן חרותנו ויקחו להם איש איש
שה לבית אבות שה לבית: וככה תאכלו
אותו מתניכם חגרים נעליכם ברגליכם
ומקלכם בידכם ואכלתם אתו בחפזון:
זכור את היום הזה אשר יצאתם
ממצרים מבית עבדים:

וַיִּשָּׂא הָעָם אֶת־בְּצֵקוֹ טֶרֶם יֶחְמָץ
מִשְׁאֲרֹתָם צְרֻרֹת בְּשִׂמְלֹתָם עַל־שִׁכְמָם:
וַיֹּאפוּ אֶת הַבָּצֵק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ
מִמִּצְרַיִם עֻגֹת מַצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ כִּי־גֹרְשׁוּ
מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ וְגַם צֵדָה לֹא
עָשׂוּ לָהֶם:

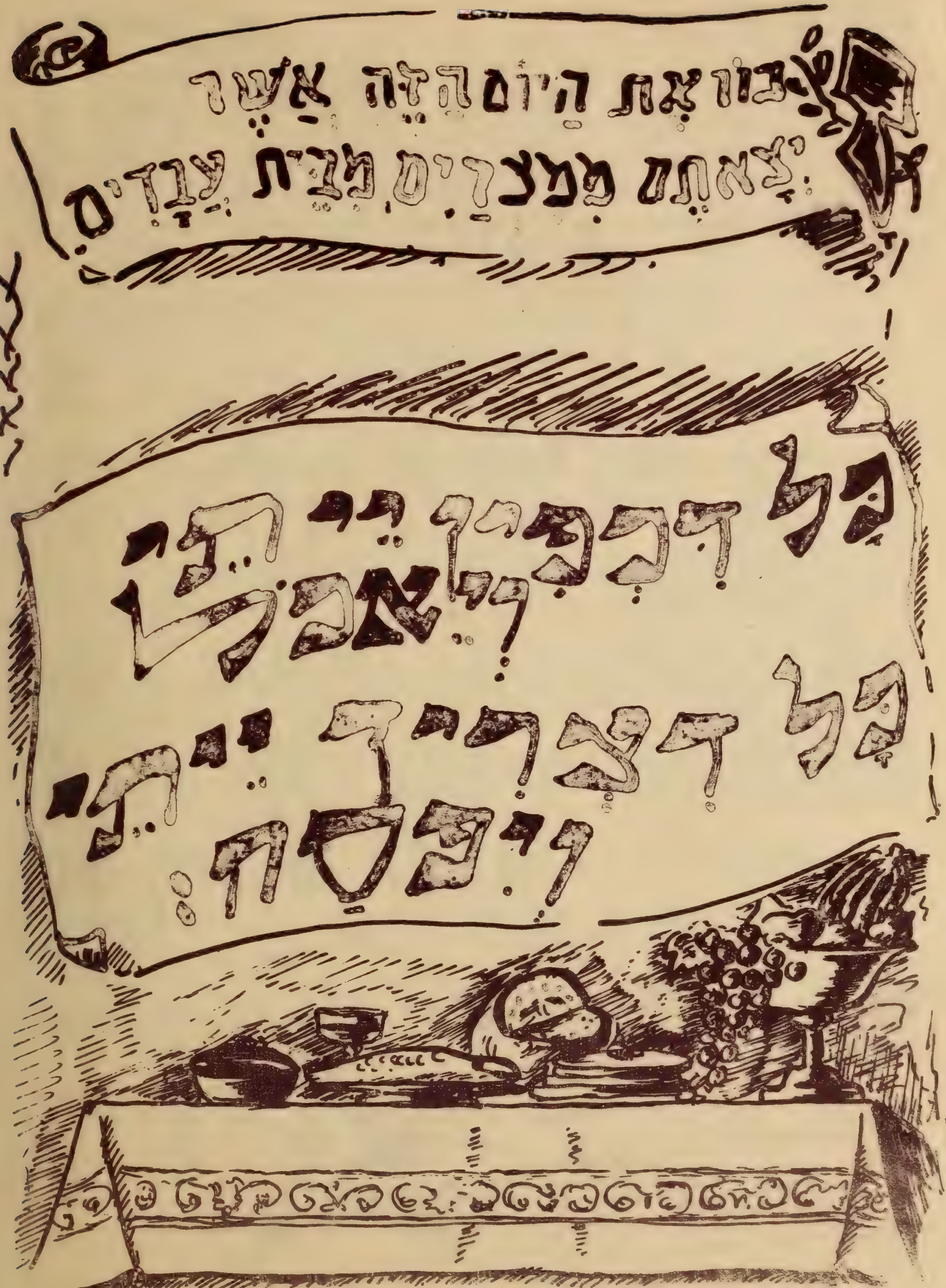
הַיּוֹם אַתֶּם יוֹצְאִים
בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב.

זָכוֹר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר
יְצָאתֶם מִמִּצְרַיִם מִבֵּית
עֲבָדִים

בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיָּב אָדָם
לִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ
הוּא יָצָא מִמִּצְרַיִם:

בצאת ישראל ממצרים
בית יעקב מעם לעז:
היתה יהודה לקדשו ישראל
ממשלותיו: הים ראה וינס הירדן
יסב לאחור: ההרים רקדו כאילים
גבעות כבני צאן: מה-לך הים כי
תנוס הירדן תסב לאחור: ההרים
תרקדו כאילים גבעות כבני צאן:
מלפני אדון חולי ארץ מלפני
אלוה יעקב
ההפכי הצור אגם
מים חלמיש למעינו
מים!

זכור את היום הזה אשר
יצאתם ממצרים מבית עבדים:
כל דכפין ייתי ויאכל
כל דצריך ייתי ויפסח:

והיא שעמדה לאבותינו
ולנו שלא אחד בלבד עמד
עלינו לכלותנו אלא שבכל דור ודור
עומדים עלינו לכלותנו והקדוש ברוך
הוא מצילנו מידם!

אכן שבו ימי העלטה, בכל סבל
עבי זעפם עלו וחתמו. השמים,
צל כסה ארצות, צל כבד, ואימה
גדולה ירדה על ציץ השדה ועל
כל נפש חיה. שבת משוש כל מעין
גבורים תבל השטן ערם, בלי לבוש,
יתהלך, תחרשנה אזנים לקול
נהמות רהבו ושחצו, לצחוקו זדון
והפקר, ותחת מדרס רגליו הגסות,
החמושות ברזל, אדמה תאנק. פרש ידו
השטן ויזרע השנאה על פני ארץ ותעל
צמחי תרעלה, היה החמס לחק,
השקר הפך למשפט, וכבוד
האדם כדמן חוצות.

קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע
נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים
רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ
מֵאֲנָה לְהִנָּחֵם

חֲלוֹם חָלַמְתִּי, עַל מָה וְלָמָה
נוֹרָא מְאֹד - מֵת לַשָּׁוְא,
אֵין עַמִּי, עַמִּי לֹא בַמִּלְחָמָה,
אֵינֶנּוּ עוֹד . לֹא בַקְּרָב?

בִּצְעָקָה קַמְתִּי - נְעָרִים, זְקֵנִים,
אֲהָהּ אֲהָהּ, גַּם נָשִׁים וָטַף,
אֲשֶׁר חָלַמְתִּי כְּבָר אֵינָם, אֵינָם -
בָּא לִי, בָּא. סִפְקוּ כַף

״הָהּ, אֵל בָּרָמָה״ כֹּה אֶבְךְּ בִּיגוֹנִי
אֶקְרָא רֶתֶת: גַּם יוֹם, גַּם לֵיל.
עַל מָה וְלָמָה, רִבּוֹנִי?
עַמִּי מֵת? וְלָמָה, אֵל?

יזכור

עם ישראל

את רבבות הנשמות של בניו ובנותיו
שנכרתו בלא עתם, אשר גוועו ברעב
ובצמא, במצור ומצוק ואשר אבדו תחת
החרבות ועיי המפלת, אשר הוצאו להורג
בראש כל חוצות על לא עול בכפם, כי מזרע
היהודים המה, אשר הטבעו בגלים זדונים
בדרכי נדודיהם ובלבם חזון העליה למולדת
נזכור, כי לא תם החזון, כי רבו בין בניו
ובנותיו משיבי מסרת הגבורה אשר קדשו
את שם ישראל וילחמו על כבוד שארית
העם ובנפלם עד אחד בין חומות הגטו

צוו לנו את האמונה בעם
ישראל ובחזון גאולתו.

הה אלהים רחם, כי היה
עמך לנאצה וללעג
בין עמים. האם בחרון
אפך לעולם ועד תרדפנו ותמאסנו?
עד מתי דם בניך ישפך חנם? אלהים,
אל מרום, הכלה אתה עושה עם
בני עמך? הקשיבה לתפלתנו חוס
על ישראל! קומה אלהים שלח
ידך ויפוצו כל משנאיך, תן פחדך
סביב והצל את עמך, מקדשי
שמך לעד!

מתהום האבדון העלו לי
שירת החרבן

שחורה באודי לבבכם; שאוה
בגרים ופוצו בזעומי אלה,
וחתו גחליה על ראשם...
הלא היא שירת הזעם, חוללוה
מוקדי להבות בליל העברות
מדם עולל וישיש וכבוד גויות
תרשיש קדושות שנפלו חללות...

שפך חמתך על
הגוים
אשר לא ידעוך כי
אכל את יעקב ואת
נוהו השמו. תשמידם
מתחת פני השמים.

ביום הזה, יום אשר לא היה עוד כמוהו
לרע מיום אשר הלכנו בגולה.
יום של פחדים בלתי נפסקים ואי־אמון
בחיים לשארית הנמצאה שכלה כזבח ארוך:
דומה יום שהאדם נמכר בו למלך הנשמות
העדינות הולכות ונמקות משעבוד וכבלים.
העניות והגסות והזדון שופכים את
ממשלתם על כל־ימים רעים, יסורים קשים.

ביום הזה - תהיינה עינינו אך נשואות
ופקוחות. נשמר על שארית כחותינו.
תהיינה שפתינו סגורות. יהיו פנינו נחושים.

יתגדל ויתקדש האדם העברי!

אָנוּ שָׁרִים וְעוֹלִים, עַל חֲרָבוֹת וּפְגָרִים
אָנוּ פּוֹסְעִים וְעוֹבְרִים... וּבָאוֹר וּבַחֲשֵׁכָה
וּבְיוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים אֶת הַדֶּרֶךְ נֵלֵכָה-
אָנוּ עוֹלִים וְשָׁרִים!

פֶּרֶא דֶּרֶךְ הָהָר, תּוֹעֶה וּמָלֵא מִכְשׁוֹלִים
רֹאשׁוֹ טָמוּן בַּעֲרָפֶל וּמִי יְשׁוּרֶנּוּ?
וְאִם יוֹדְעִים אֲנַחְנוּ אֲשֶׁר לֹא נַגִּיעֶנּוּ-
אָנוּ עוֹלִים!

עַל הָהָר, רֹאשׁ הָהָר-שָׁם דְּרוֹר בְּאֵין
מְצָרִים וְנִמְעָכִים הַלְּבָבוֹת,
הָעֵינַיִם נְשׂוּאוֹת:
וּמִתְפָּרְצוֹת לַחָפְשִׁי חוֹדְרוֹת שְׁחָקִים הַתְּרוּעוֹת
אָנוּ שָׁרִים!

עַל חֲרָבוֹת וּפְגָרִים! דַּלּוּלֵי אוֹן וְחוֹלִים,
אָנוּ נוֹפְלִים וְקָמִים, קוֹהִם נוֹאָשׁ וְגוֹבְרִים;
עַל פְּגָרֵינוּ אֲנַחְנוּ אָנוּ פּוֹסְעִים וְעוֹבְרִים-
אָנוּ שָׁרִים וְעוֹלִים!...

ויבא הפליט, אחד מני אלף, אשר לא באו. משארית הפליטה, אשר שרדה והיא צמודה בכל נפשה ובכל מאדה לתקות המכורה.

ובפיו: האמת הזועקת אמת החדלון, אשר לא יכלנו דעת ואשר לא אבינו דעת עד הסוף.

וגם על אלה היו דבריו:

על מצהלות עולם מוצל המתנער מעפרו ועל בכי אכזבות, אשר בוכים שרידי עם שכול ולא נוחם...

הנה החושך יכסה ארץ וערפל לאמים. שאי סביב עיניך וראי: כלם נקבצו באו לך: בניך מרחוק יבאו ובנותיך על צד תאמנה. אז תראי ונהרת ופחד ורחב לבבך: מי אלה כעב תעופינה וכיונים אל ארבתיהן. כי לי איים יקוו ואניות תרשיש להביא בניך מרחוק.

ופתחו שעריך תמיד, יומם ולילה לא יסגרו.

קדמו תעי מדבר באו מתוך השממה:
עוד הדרך רב, עוד רבה המלחמה.
רב־לכם לנוע, לנוד בערבה -
ולפניכם פרושה דרך גדולה, רחבה.

רק ארבעים שנה נתע בין ההרים-
ובחול טמנו ששים רבוא פגרים.
אל־נא יעצרונו פגרי הנחשלים,
שבעבדותם מתו - נפסח על החללים!

ירקבו בקלונם סרוחים על־צרורותם,
שבכתפם נשאו ממצרים אותם.
ימתק למו חלומם, חלום רב בצלים, שומים,
דודים מלאי בשר רבים ועצומים.

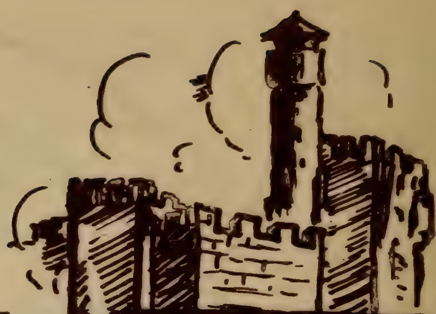
עוד היום או מחר יחלף רוח קדים
עם העיט גופת אחרון העבדים.
והשמש תשמח אלי־גיל לשלח
בראשונה אור על־פני דור כביר כח.

ובתנועה יצהיל גם הדור ראשונה
פניו לקראת שמש והדר גאונה.
קומו אבואה, נדדה! עזבו את השממה!
אך אל יעל קולכם, דרכו עז בדממה!

פן צעדכם ירגיז מדבר ונרדמיו –
איש ואיש בלבבו ישמע הד פעמיו!
איש בלבבו ישמע קול אלה גבר:
„לך היום אל-ארץ חדשה אתה עובר!

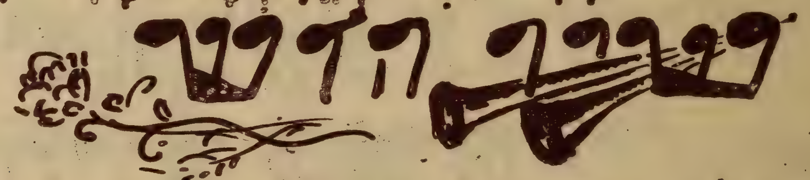
לא! לא לחם קלוקל, שלב דגן שמים –
לחם עצב תאכל, פרי עמל ידיה!
לא! לא אהל תהו ועליות שחקים –
בית אחר תבנה, אהל אחר תקים!
כי מלבד המדבר תחת השמים,
עוד לאלה עולם גדול רחב ידים.
ומלבד ילל הישימון, דמי הציה –
תרגע תחת שמשו ארץ יפה-פיה".

אָהַבְתִּי כִּי יִשְׁמַע ה׳ אֶת קוֹלִי תַּחֲנוּנָי:
כִּי הִטָּה אָזְנוֹ לִי וּבְיָמַי אֶקְרָא:
אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי מָוֶת וּמְצָרֵי שְׁאוֹל מְצָאוּנִי
צָרָה וְיָגוֹן אֶמְצָא:
מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָּהּ:
כָּל הַגּוֹיִם סְבָבוּנִי בְּשֵׁם ה׳ כִּי אֲמִילַם:
דַּחֹה דְחִיתַנִי לִנְפֹּל וַה׳ עֲזָרָנִי:
חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת עֵינִי מִן דִּמְעָה
אֶת רַגְלִי מִדֶּחִי אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה׳ בְּאַרְצוֹת
הַחַיִּים הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר-אֲנִי עָנִיתִי מְאֹד:
אֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְזִי כָּל הָאָדָם כֹּזֵב:
עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה:
לֹא אָמוּת כִּי אֶחְיֶה וַאֲסַפֵּר מַעֲשֵׂי
יָהּ

מה נָאווּ עַל הֶהָרִים רַגְלֵי מְבַשֵּׂר
מַשְׁמִיעַ שָׁלוֹם מְבַשֵּׂר טוֹב
מַשְׁמִיעַ יְשׁוּעָה אֹמֵר לְצִיּוֹן
מָלַךְ אֱלֹהָיִךְ: קוֹל צֹפַיִךְ: נָשְׂאוּ קוֹל, יַחְדָּו יְרַנֵּנוּ,
כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב ה׳ צִיּוֹן.

פִּצְחוּ. יְרַנְּנוּ יַחְדָּו חָרְבוֹת יְרוּשָׁלָיִם
עוֹד אֶבְנֵךְ וְנִבְנֵית בְּתוּלַת יְרוּשָׁלַיִם וְהָפַכְתִּי
אֶבְלָם לְשָׂשׂוֹן וְנִחַמְתִּים וְשִׂמַּחְתִּים מִיגוֹנָם כִּי
יֵשׁ שָׂכָר לִפְעֻלָּתֵךְ וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם.

עַל הֶהָרִים שְׂאוּ קוֹלְכֶם שִׁיר חָדָשׁ
גְּבָעוֹת יִמְחֲאוּ כַף - שִׁיר חָדָשׁ
בַּת עַמִּי, עוּרִי הִתְעוֹרְרִי
פִּצְחִי רִנָּה וָשִׁיר!

אוֹדְךָ
כִּי עֲנִיתָנִי
וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה
אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים
הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה
מֵאֵת ה' הָיְתָה זֹּאת
הִיא נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ
זֶה הַיּוֹם עָשָׂה ה'
נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ:

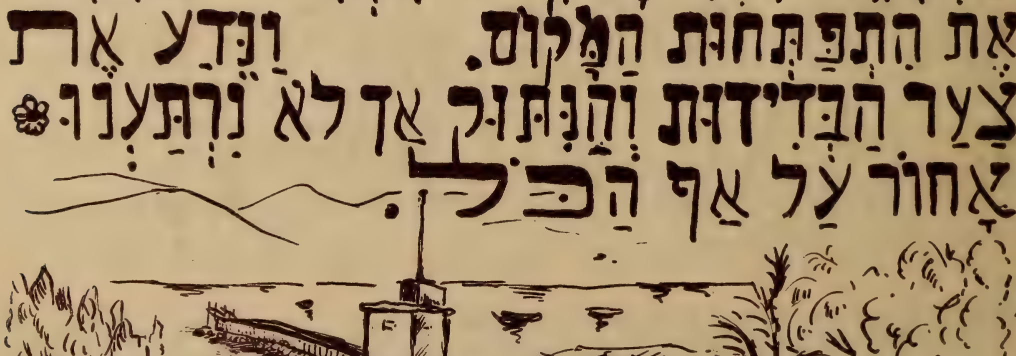

הגדת עין-גב

בעצם ימי הפרעניות הרהבנו עז
אנו אנשי בתלם" ונעלה על
אדמת עין-גב אשר מעברה כנרת
מזרחה. ביום אחד-כז בתמוז תרצ"ז
עלינו על הקרקע ויוקם ישוב
עברי חדש בתוך השממת.

בראשית הימים היינו בעין-גב רק
קומץ חברים ונעבד רק חלק מצער של
אדמתנו: פגעי האקלים הפתיעונו ויבלמו
את התפתחות המקום. ונדע את
צער הבדידות והניתוק אך לא נרתענו
אחור על אף הכל.

אֵיתָן נַעֲמֹד בִּמְקוֹמֵנוּ.
כָּל רוּחַ רַע לֹא יְזִיזֵנוּ.
אַל מֹרֶךְ אַל עַצֶּבֶת
בַּל תִּכְבֶּה הָאֵשׁ הַבּוֹעֶרֶת

וּכְשַׁלֵּב עִם כִּבּוּשׁ הַקַּרְקַע אֶת כִּבּוּשׁ הַכִּנֶּרֶת. וַיֵּצְאוּ חֲבֵרֵינוּ לְלֹא כָּל נִסָּיוֹן לִפְרוֹשׂ מִכְמֹרֶת עַל הַיָּם וּלְהַפִּיק חוֹל וְזִיפְזִיף מֵחוֹפֵי הַיָּם.

מַאֲמַצֵּינוּ נָשְׂאוּ פְּרִי. כַּיּוֹם מִתְנוֹסְסִים תֹּרֶן וּמִפְרָשׂ עִבְרִים לְרוּחוֹת הַיָּם. וְסִירוֹתֵינוּ מַפְלִיגוֹת בּוֹ לְאָרְכּוֹ וּלְרָחְבּוֹ לְדַיִג לְתַחְבּוּרָה וּלְתַיּוּר.

גם השנה האחרונה היתה לנו לבנין ולהתפתחות, לתקון ולבצור.
הוספנו ופתחנו את מפעלינו, אף גברנו והוספנו חדשים על הישנים.

אף הוספנו לבנות - ולו מעט - בניני משק וחדרי מגורה.

ועוד המשכנו והפכנו שממה רבה לאדמה פוריה. ונטע עוד ונשתל, ושדותינו מניבים תבואות דגן וירק לאדם ולבהמה.

וגם ימאינו הרבו מסירות בהפקת דגת הכנרת ובפתוח נתיבותינו בים.

גם שנה זאת רבו ילדינו ויגדלו, ויצלו נוספים לגן ולבית-הספר, כן יוסיפו ויפרחו!

שוב זכינו ומחיקנו יצא נער למפעלינו ולהגשמה, אף הוספנו קלט נוער להכשרה ולכוננות.

אף עולים ומעפילים הגיעו אלינו בשנה זאת והם עמנו: בונים ונאבקים. מי יתן והיה ביתנו נאמן להם ולבאים אחריהם.

אף זכינו ושבו אלינו אחרוני חברינו משירותם הממושך בצבא וממלאי תפקידים נעלים. אך גם הוספנו ושלחנו מיטב חברינו אל הגולה הדוויה - והם עומדים כיום הזה בשליחות הסעד, העדוד וההצלה!

אך הַיָּמִים - יָמִים טְרוּפִים הֵם, יְמֵי הֲרַת עוֹלָם. רַבִּים מְאֹד הַמִּכְשׁוֹלִים וְהַפְּגָעִים שֶׁבְּדַרְכֵּנוּ, וְעוֹד נָכוֹנוּ לָנוּ יְמֵי מַסָּה וּמַאֲמָץ בְּקִיּוּם מִשְׁקֵנוּ ובסוסו, לִכְבוֹד חֶבְרָתֵנוּ וּבְצוּרָה.

עוד כתונה התפתחותנו בכבלים כבדים; עוד הכל בתוכנו משוע לתוספת כחות עמל ויצירה, ועוד אנו מצפים ומיחלים לגבר כחנו; ליום בו נקבל בשמחה ובר66 פני אחים גאולים, שיתנו יד למעשנו להאדירו.

וְאָכֵן - לְעֵינֵינוּ שִׁפְעַת אֶפְשָׁרוּיוֹת הַהִתְרַחֲבוּת, בַּמֶּשֶׁק וּבַחֶבְרָה!

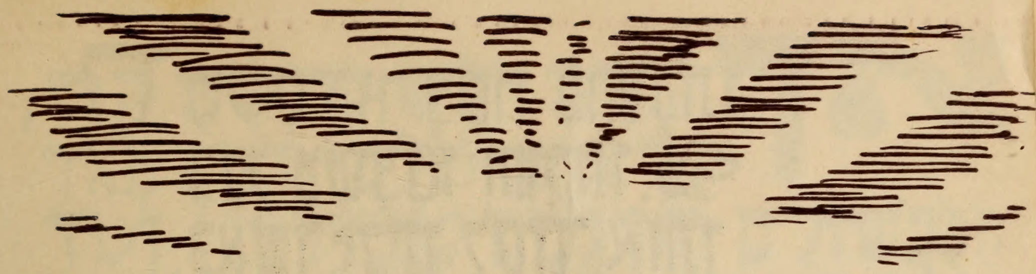
נִזְכֹּר, אַחִים, אֶת מְגִלַּת יָמֵינוּ,
נִדְבַּק בְּיִעוּד דוֹרֵנוּ, וְנַמְשִׁיךְ בַּעֲקְשָׁנוּת
וּבְלֹא רְתִיעָה בְּפִתּוּחַ כְּפָרֵנוּ הַקִּבּוּצִי
בְּקִדְמַת הַכִּנֶּרֶת, עֲדֵי יוּשְׁלַם לְתִפְאֶרֶת!

הוּשְׁלַם פֹּה, חוּשְׁלַם פֹּה
לֵילוֹת וְיָמִים;
טַבָּעוֹת לְשַׁרְשֶׁרֶת
אָנוּ מַשְׁלִימִים!

חסל סידור פסח כהלכתו
ככל משפטו וחוקתו.
כאשר זכינו לסדר אותו
כן נזכה לעשותו.

קרב
פדויים לציון ברנה!

לשנה הבאה
בני חורין!

אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא,

אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי,
אֵלִיָּהוּ הַגִּלְעָדִי
בִּמְהֵרָה יָבֹא אֵלֵינוּ
עִם מָשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד!

תש״ז

דפוס: ה. לנגר, תל־אביב